

ГОДИНА X.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 8.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Изази за време бављења позоршне друживе у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

СПРЕМА СЕ НА БАЛ.

Шала у једној појави, с певањем, по Ј. Ј. Станковском за српску позорницу удесио Ј.

ОСОБА:

Тима Смушић Добриновић.

Збива се у смушићевој соби.

(Наставак.)

До душе лако је правити рачун без крчмара; ал' ако крчмар дрекне: нема вересије! — то толико значи, као да је рекао: нема ручка! (Пева).

„Ал' што да се ја бринем,
Што да се печалим,
За шт' овај свет рђави
Још већма да кварим?“

Кад је могао онај краљ нудити цело своје царство за једног коња, зар ја не могу жртвовати неколико ручака за један кадрил — са мојом Ленком. Ал' сад — (чује се како избија сат) до сто врага! та то је већ 8 сата, а ја сам још у неглижеу. Где су те жигице?! (Баца капут и шепир и отрчи к столу). Брже, брже! Та за бога у реду је, да ја будем на балу пре ње, да ја њу дочекам, а не она мене. Како ће се љупко осмехнути, кад јој се ево овако поклоним (проба, како ће се поклонити). Али где су те жигице! (Говорећи то, тражи кутију и нађе је). Ето сад белаја, само једна жигица! Да се угаси, — зло и наопако! (Запали жигицу и пажљиво припали свећу). Хвала богу, — и бист свет! Тако да просвјетит сја — (Прекине и метне прет на чело). Али боље ће бити, да направимо буџет примања и расхода, по савету мога негдашњег професора народне економије. (Извади новце и броји). Један два, три, и један: четири, и један: пет, и четрдесет и шест новчића. До душе, капитал није

велики, али — (Међу тим је откопчао кајиш, па гледи у њега) човек и не треба да живи од капитала већ од интереса. Но у оваким приликама нека иде без трага и капитал. Даклем, за улазак, вечеру, чашу пива, и њој слаткиша би ће новца довољно, — а што се тиче фијакера, — али фијакера се то ништа не тиче; хоћу ли ја на балићи пешке, или ћу можда одлетети на крилима бога Амора. — Истина, небо се мало натуштило, а новосадске су улице чисте као злато (мргоди се, тресе главом, и пири на свој длан) и за то мојих пет форината презиру сваког фијакера. (Метне новце у џеп).

Шта ћу сад? — Ала сам се збунио; не знам шта ћу пре. Да почнем од главе, или од пете? Хм, глава, глава! — Глава је готова, — само не знам вреди ли оних 50 новчића, што сам за њу фризеру дао. Али за бога, та не ћу ја играти на глави, — та кад се иде на бал, онда су ноге главна ствар. Даклем почећемо од ногу. Е, па да видимо како стојимо са ципелама. (Извади испод постеље пар ципела, па их посматра). Не вреди много; али није вајде! Кад немам да купим лагиране, онда, љубезљејши Тимо, олагирајте их својеручно. (Седне на столицу и чисти их, међу тим непрестано говори). Ко је правио ове ципеле? — Човек. Али мени је један народни питомац, који је био у Бечу, рекао, да то није истина, — не прави човек ципелу, него

цишела прави човека. Ја сам му на то ка-
зао: Е! Ал' он ми је одговорио: Није то
„Е!“ већ је то: „А“! Пред таким разло-
зима морао сам се поклонити, — ево још
и сад се клањам! (Сагиба главу по такту како
ципелу чисти). Што јесте, јесте, ципела мо-
ра светлим образом ступити на бал. А ја
ћу јој образ осветлати, — т. ј. већ сам
га осветлао.

(Устане). Тако! Боже мој, како то вре-
ме пролази у раду. Сад треба да се мало
обазрем и на своје лице, треба да се уми-
јем и обријем. Али триста му мука! Моја
газдарница није ми оставила ни каше воде!
(Отвори прозорчић с десне стране — виче).
Газдарице, газдарице! — Није код куће?
— Е, па моја дична куварице, могла би
ми и ти позајмити воднице. — Шта ће ми
вода? Ето ти на, сад ћу се морати још
исноведати. (Виче). Вода ми треба, јер се
спремам на бал. Брже, брже, молим те!
— И ти ћеш са твојим капларом ићи су-
тра на игранку? Лепо, лепо, — ја ти же-
лим у напред пријатну забаву. (Кроз прозор
узима велики лонац). Хвала ти лепо! (Обема
рукама држи лонац и налива у умиваоник). Не
ваља се много упунштати са тим кујнским
вилама. Е, до, ђавола, како се онекох!

(Спусти лонац и спотакне се о трећу столицу;
кутија са вишом падне са столице у лонац.
Дува у прете). Та муђурла хтела би ваздан
зановетати о њеном тоцијском каплару.
Само кад бих хтео да је слушам, не би
било краја до поноћи. (Међу тим насипуни
образ и чисти бријач о длан). Но, ко је из-
мислио бријање, тај мора да је био велики
дух. (Брије се пред огледалом). Мало воднице,
парче сапунца, оштра бритвица, вешта, ла-
ка ручица! То ти је цела опрема. А ка-
кав резултат! Какав диван резултат! Лице
постане глатко као тоциљарка. Од бодљи-
кавог јежа створиш момче младо голобра-
до. Хе, хе! Ал', заиста, штета је грдна,
што се не зна, ко је изумео бријање. Гадно
је то и неблагодарно, што му се име тако
заборавило. Бријање је морао изумети какав
високоучен господин, какав адвокат —
(викне) а ја јао! Тешко мени, — оде по
образа! Но тако ти и треба, Смушићу,
хоћеш да се мешаш у политику! Има ли
гдегод парченце фластера; истече ми сва
крв. Ха, ево (вађе повеће парче сунцера и при-
лени га на образ) Баш сам се добро засек'о.
Али ништа, док се обучем, ваљда ће за-
расти.

(Свршиће се.)

Српско народно позориште.

ИЗВЕШТАЈ УПРАВИТЕЉЕВ О РАДУ ПОЗОРИШНЕ ДРУЖИНЕ ЗА ГОДИНУ ДАНА.

(Свршетак.)

Марка Суботића после дугог и тешког бо-
ловања уграбила нам је немила смрт. Он је био,
као што је нашој публици познато, ваљан тал-
енат и радом својим уврстио се још од пре-
ђашњих година у први ред глумаца. Смрт га
покоси и тако изгубиемо и опет једну ваљану
вештачку силу.

Принова репертоара ова је: „Огел“, „Док-
тор Клаус“, „Мора бити глум“, „Дебора“, „Раз-
бојници“, „Палата и лудница“, „Чича Мартин,
или Племенити Отац“, „Она је луда“, „Рудар“,
„Стрељан“, „Робијашева ћерка“, „Наши Села-
ни“, а скоро као ново може се узети и „Кра-
љевић Марко и Арапин“, који је опет увршћен
у репертоар. У спреми су: „Ранцављеви“, „Пе-
ришонов нут“, „Не ће да се противи“, „Мајур
сунцоврат“ и „Краљ Лир“. На даље се спрема

и удешава: „Хамлет“, од Шекспира, Гетеов
„Фауст“ и „Клавиво“, „Асунта Леонијева“, од
Вилбранта, „Поклон“, „Исти истоветни“ и „Опо-
зивица“.

На послетку морамо споменути леп пример
слоге и заједнице на пољу наше позоришне у-
метности, што ће свакако бити од велике кори-
сти и од великог замашаја за развитак наших
позоришних прилика. На име, управа нашег и
народног позоришта у Београду, нашле су, да
би за бољу и чвршћу слогу и узајмницу изме-
ђу обе управе и оба позоришта било врло ко-
рисно, да се за сада на београдској позорници
даду две представе, у којима би сложило суде-
ловали чланови краљевског српског народног
позоришта у Београду и чланови српског на-
родног позоришта из Новог Сада. Та је зами-

сао изведена и тако је приказано уз заједничко суделовање обе позоришне дружине у понедељак 10. јуна о. год. позоришно дело: „Фабрицијева ћерка“, од Вилбранта, у преводу Јована Грчића а у среду 12. јуна: „Краљ Лир“, од Шекспира, у преводу Ј. Д. Стевановић, Л. Костића и А. Хаџића. Пробе је руководио од наше стране г А. Хаџић, подначеоик друштва за српско народно позориште. Обе представе испале су сјајно. Сваки представљач трудио се, да одговори повереном му задатку, озбиљно и својски, и да осветла себи образ. И Њено Величанство краљица српска Наталија присуствовала је на обема представама и изјавила је управи своје задовољство са тим

представама. Леп успех, који је тим сложним радом постигнут, побудио је обе управе, да на зиму наставе тај заједнички рад и да дају на измене такве представе на београдској и ново-садекој позорници. Сваки прави пријатељ наше-позоришне уметности мора се од срца зарадовати тој племенитој намери, том постигнутом лепом успеху и тој, занста, реткој појави у нас.

Завршујући свој извештај, искрено захваљујем како славној скупштини тако и управном одбору, што су ме поклоњеним поверењем за време моје 6-годишње управе одликовали, а ком сам поверењу ја по силама својима трудио се, да одговорим савесно.

Српско народно позориште.

ГЛАВНА СКУПШТИНА 17. (29.) ЈУНА 1885.

Бр. 1. Пре отварања скупштине одређују се по предлогу председниковом чланови: Светозар Савковић, Душан М. Јовановић и Петар Попадић, да оверове присутне чланове.

По што је изаслани одбор пронашао, да сви чланови, који су дошли на скупштину, имају право гласа на овој скупштини — отвара председник скупштину у 9¹/₂ сахата пре подне.

Бр. 2. Председник друштвени др. Лаза Станојевић поздравља присутне чланове добро-дошлицом, на извештава о стању и радњи српског народног позоришта од прошле главне скупштине до сада. (Извештај овај штампан је у 6. и 7. броју „Позоришта“).

Извештај овај саслушан је живом пажњом и узет је с одобравањем на знање.

Бр. 3. Управни одбор под бр. 74 У. О. о. г. подноси преглед рачуна главне благајне српског народног позоришта од 1. маја до 31. децембра 1884., и извештај о стању фонда позоришног 31. децембра 1884.

По томе рачуну износило је

Примање	11.329 ф. 35 н.
Издавање	9.638 ф. 81 н.

Готовина за 1. јануар 1885.	1.690 ф. 54 н.

Стање фонда друштвеног 31. децембра 1884. ово је:	

1. У државним обвезницама	4.505 ф. — н.
2. У јавним обвезн. и деоници	197 ф. — н.
3. Улог у новч. заводу по 5%	1.750 ф. — н.
4. У приватним обвезн. по 8%	6.650 ф. — н.
5. „ „ „ „ 7%	8.250 ф. — н.
6. Интерес од прив. обвезница	140 ф. 75 н.
7. Затезне камате	4 ф. 23 н.
8. Чланарина	14.433 ф. 80 н.
9. Интерес од чланарине	1.693 ф. 14 н.
10. Легати	228 ф. 30 н.

11. Предујам код глумаца	110 ф. — н.
12. Готовина	1.690 ф. 54 н.
Свега	39.652 ф. 76 н.

Кад се одбије дуг од	5.015 ф. 99 н.

Остаје активно стање 34.636 ф. 77 н.

Осим тога снадају у фонд позоришни још и ове непокретности:

1. Позоришна дворана са намештајем, која је купиена за 20.000 фор.

2. 20 ланаца земље, што су их оставили овоме друштву пок. Ђена Брановачки и жена му Ида рођ. Вујићева из Сенте.

Управни одбор јавља, да је прегледао тај рачун и да га је нашао у реду, и предлаже уједно, да се одреде супер-ревизори не само за исти рачун, већ и за рачун за годину 1885.

Узима се на знање и за супер-ревизоре како овога рачуна, тако и рачуна за год. 1885. одређују се чланови: др. Јован Велимировић, Андрија М. Матић и Марко П. Шилић.

Бр. 4. Управни одбор под бр. 76. — У. О. о. г. подноси рачун позоришне дружине од 24. маја 1884. до 9. маја 1885., што га је водио пр. управитељ срп. нар. позоришне дружине Димитрије Ружић по местима, која је позоришна дружина за то време обила.

По томе рачуну износи:

I. Примање:

1. У Сенти од 24. маја до 24. јуна 1884.	1518 ф. 30 н.
2. У Ади од 24. јуна до 8. јула 1884.	1001 ф. 50 н.
3. У В. Кијинди од 8. августа до 8. октобра 1884.	3515 ф. 90 н.
4. У Вршцу од 8. октобра до 31. децембра 1884.	5040 ф. 60 н.

5. У Панчеву од 1. јануара до
20. марта 1885. 5290 ф. 60 н.
6. У Митровици од 21. марта до
9. маја 1885. 2714 ф. 14 н.

Свега 19.081 ф. 04 н.

II. Издавање:

1. У Сенти 1794 ф. 16 н.
2. У Ади 936 ф. 04 н.
3. У В. Кикинди 3474 ф. 11 н.
4. У Вршцу 5255 ф. 88 н.
5. У Панчеву 4983 ф. 18 н.
6. У Митровици 2709 ф. 51 н.

Свега 19.152 ф. 88 н.

(Наставиће се.)

Кад се одбије примање од издавања, остаје
9. маја о. г. 71 фор. 84 н. мањка.

Управни одбор примећује, да је од при-
хода в. кикиндских остало по гласу рачуна не-
ушлаћено 22 фор. у име претплате.

По одлуци главне скупштине од године
1884. имала је позоришна дружина ферије од
месец дана, и то од 8. јула до 8. августа 1884.

Сувишка је било у овим местима: У Ади
65 ф. 46 н.; у В. Кикинди 41 ф. 79 н.; у Пан-
чеву 307 ф. 42 н.; и у Митровици 4 ф. 63 н.

Мањка је било: у Сенти 275 ф. 86 н.; и у
Вршцу 215 ф. 28 н.

Л И С Т И Ћ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Сељани у позоришту.) У славу имендана
Њезинога Величанства Краљице приредила је
управа кр. српског народног позоришта у недељу,
25 августа, нарочиту бесплатну и свечану пред-
ставу, на коју беху позвани: ђаци основних сео-
ских школа с њиховим учитељима, сељани и се-
љанке из околине београдске.

Ово је прва представа, што се давала само
сеоскоме свету, па ће вредно бити, да је мало
опширније опишемо нашим читаоцима,

Већ из јутра у недељу почеше се виђати
гомилице чисто и лепо одевених сељана, сеља-
нака — већином оmlадине. Око по дне беху већ
прекрилили ону просторију између позоришта и
споменика. Чекајући, док буде време представи,
весела момчадија сеоска дохвати фрулице, те се
за часак ухвати лагачко коло пред позориштем.
То је играње трајало све до један и по сахата
после по дне. Тад се врата на позоришној згради
отворише и народ поче заузимасти своја места. За
часак беше цела позоришна дворана дупком пуна.

Сва седишта у партеру заузеше деца —
ђаци основних сеоских школа. Седишта и балко-
не на првој и другој галерији заузеше сељанке
— жене и девојке. Трећу галерију беше напу-
нила сеоска момчадија. Све ложе у партеру, пр-
вој и другој галерији беху препуњене лепо оде-
веним сељанима и сељанкама. Рекосмо препуњене,
јер не беше ни једне ложе, у којој се није ви-
дело шест, седам, а у неким и више сеоских гле-
далаца. Партер, стајање попунише момци и одра-
слији људи — све сељани, домаћини.

Цела позоришна дворана беше се претворила
у врло ретку слику. Свака ложа, пуна сеоских
жена и девојака у њиховом сликовитом оделу,
изгледала је као голема кита лепо сложеног пољ-

ског цвећа. Посматралачко око не зна гуд би пре
погледало: да ли у партер, где се разредили
мали сељачићи у чистом оделу, с њиховим учи-
тељима, које ће они зацело уз пут много за-
питкивати о свему, што су овде видели и чули;
да ли у партер стајања, где се, начичкана у
густој гомили, виде озбиљна лица одраслијих
сељана; да ли на трећу галерију, коју је ис-
пунила здрава сеоска момчадија; да ли по балко-
нима, где у класичној позитури седе сеоске дома-
ћинце ид омаћини, те са стојичком мирноћом чекају
почетак представе.

У два сахата диже се завеса и отпоче
представа: „Маркова сабља“, алегорија у два
дела, од Ј. Борђевића. У целој дворани беше
највећа тишина и пажња. Кад се сврши први
део, осу се бурно пљескање, И деца, и мушкиње
и женскиње — пљескаше одушевљено и слешки.
Верујемо, да ће се чланови нашега позоришта,
који су скоро сви суделовали у овој представи,
сећати дуго овог бурног аплауса од руку чисто
сеоских, које су ојачале од плуга и српа, али
које умеду похвалити и уметност. За тим настаде
за часак опет мир и тишина. Позоришни оркестар
свираше, као обично између чинова, народни
српски потпури.

Пред почетак другог дела Њено Величан-
ство Краљица удостојила је ову представу својом
високом походом. Чим је Њено Величанство сту-
пило у ложу, одмах се захорило у три маха
громовито „Живела“ из свих грла ове сеоске пу-
блике, која стојећи дочека своју високу вла-
датељку. А за тим, као израз чистог и престо-
душног сеоског одушевљења, осу се опет бурно
плескање, које се сврши у највећем реду.

(Свршиће се.)

Издаје управа српског народног позоришта.